

דארף ער דאך זאגן מיט דעם סדר פון לא זו אף זו, ד.ה. אז פריער דארף ער זאגן אז ס'וועט ניט זיין די ערגערע זאך, און דערנאך דארף ער מוסיף זיין אז אפי' די גרינגערע זאך וועט אויך ניט זיין;

ועפי"ז האט דער סדר אין פירש"י געדארפט זיין באופן אחר: פריער דארף כען באווארענען אז "אינכס צריכים למלחמה", וואס דער ענין פון מלחמה איז די ערגסטע זאך וואס קען זיין;

און דערנאך דארף ער באווארענען אז "אלו לא שלהו כרגלים לא היו צריכים לכלי זיין", וואס דער ענין פון כלי זיין איז, אז דאס גופא וואס דער אויב זעט אז מ'האט כלי זיין, פועל'ט דאס אויף אים א פחד,

ע"ד ווי ס'איז געווען ביי אדום אז בשעה אידן האבן געוואלט דורכגיין דורך ארץ אדום, האט זיי אדום געזאגט "לא תעבור בי פן בחרב אבא לקראתך" (הקת כ, יח), און דערנאך איז געווען "ויצא אדום לקראתו בעם כבד וביד חזקה" (שם כ), און דערנאך איז געווען דער "ויט ישראל מעליו" (שם כא) - וואס או"ה האבן געמיינט אז ראס איז דערפאר וואס אידן האבן כורא פאר דעם חרב און דער עס כבד כו', אבער דער אמה איז געווען אז דאס איז געווען דערפאר וואס דער אויבערשטער האט זיי געזאגט "אל תחגרו בם" (דברים ב, ה) -

זעט מען דאך אז דער ענין פון כלי זיין פועל'ט אז מ'זאל מורא האבן פון דעם וואס האט די כלי זיין, אבער דאס איז א גרינגערע זאך פון דעם ענין המלחמה - דארף מען פריער באווארענען אז "אינכס צריכים למלחמה", און דערנאך באווארענען די גרינגערע זאך אז "אלו לא שלחו מרגלים לא היו צריכים לכלי זיין";

און ערשט דערנאך זאגן "אין מערער בדבר", וואס דאס איז די גרינגסטע זאך, אז אפי' אן ענין של ערעור בעלמא וועט אויך ניט זיין.

איז דאך ניט מובן פארוואס זאגט דאס רש"י אין אן אנדער סדר, פריער באווארענט ער דעם דבר הכי קל אז "אין מערער בדבר", און דערנאך באווארענט ער דעם ענין הכי חמור אז "אינכס צריכים למלחמה", און דערנאך באווארענט ער דעם ענין פון כלי זיין - וואס דאס איז ניט אין א סדר פון לא זו אף זו, און ניט אין א סדר פון זו ואין צריך לומר זו?

וכפי שיתבאר לקמן, סיי דער פירש"י אין פ' מסעי און סיי דער פירש"י אין פ' דברים, ווי ס'איז פארשטאנדיק ע"פ פשוטו של מקרא.

כד. בנוגע צו די הערות אויפן זהר, איז דא די הערה אין פ' אחרי (ע' רעז) וואס דארטן ברענגט ער אראפ דעם פסוק (שבפרשתנו (מטות לב, מד)) "ויקרא לה נובח בשמו", און ער זאגט אז דער "לה" איז "נקוד תרי טעמי" - א מרכא כפולה. ועד"ז איז דער פסוק אין פ' תולדות (כז, כה) "ויבא לו יין וישח", וואס דער "לו" איז מיט א מרכא כפולה, ועד"ז איז דא דער פסוק אין פ' שמיני (י, א) "אשר לא צוה אותם", וואס דער "לא" איז מיט א מרכא כפולה.

וואס די דריי פסוקים זיינען מיט א מרכא כפולה, אבער אין איין פסוק ("אשר לא צוה אותם") איז דער מרכא כפולה אויף דעם "לא", באל"ף, און אין איין פסוק ("ויבא לו יין וישח") איז דער מרכא כפולה אויף דעם "לו", בוא"ו, און אין איין פסוק ("ויקרא לה נובח בשמו") איז דער מרכא כפולה אויף דעם "לה", בה"א.

וואס די דריי אותיות (לא) א', (לו) ו', (לה) ה' - זיינען די ר"ת פון "אוה". און ווי ער איז ראס מבאר אין אותיות פון קבלה, אז רער ה'

מ'זאגט אז די תורה איז "נקראת על שמו" (ע"ז יט, א), וויבאלד אז דאס קומט בהתלבשות אין שכל הנברא.

און דאס וואס מ'זאגט אז די תורה איז "נקראת על שמו", איז דאס בנוגע לכל חלקי התורה, כולל אויך פנימיות התורה, דער ענין פון יין, ביז צו רזין דרזין - שמן שצף ע"ג יין, ביז צו עצמות וכהות.

וואס דאס ווערט דורך משה רבינו, וואס ער איז דער ממוצע און ער ווערט אנגערופן "איש האלקים" (כנ"ל סל"ס). וואס דאס איז אויך פארבונדן מיט ספירת המלכות, וואך די איז א ממוצע צווישן אצילות מיט בי"ע, אז כדי די השפעה פון ז"א זאל אראפקומען אין בי"ע, מוז דאס דורכגיין ע"י ספירת המלכות.

מב. דער ביאור אין פירש"י אין פ' דברים:

דאס וואס מ'שטייט אין פ' דברים "באו ורשו את הארץ", איז דאס ניט אזוי ווי מ'שטייט אין פ' שלח "עלה נעלה וירשנו אותה" - ווארום פאר די ווערטער "באו ורשו את הארץ", זאגט ער "ראה נתתי לפניכם את הארץ באו ורשו גו'", און ווי רש"י טייטשט אפ "בעיניכם אתם רואים, איני אומר לכם מאומד ומשמועה", ד.ה. אז דאס איז ניט קיין ענין של שמועה, אדער אומד, וואס מ'שאצט אפ אז אזוי וועט דאס זיין, נאר "בעיניכם אתם רואים", איר זעט אליין מיט די אויגן אז "נתתי לפניכם את הארץ";

און דערפאר דארף דא רש"י באווארענען "אין מערער בדבר", ווארום וויבאלד אז מ'זאגט אידן "בעיניכם אתם רואים" אז "נתתי לפניכם את הארץ", קענען דאך אידן טענהן אז זיי זעהן דאס ניט, ווארום זיי ווייסן אז מ'זיינען דא גויים וואס זאגן ניט אזוי - און אויף דערויף זאגט מען "באו ורשו", ווארום "אין מערער בדבר", קיינער קען ניט האבן קיין טענות, אפי' די גויים קענען אויך ניט האבן קיין טענות, ווארום זיי ווייסן דאס וואס רש"י (ר"פ בראשית) האט געזאגט אז "כח מעשיו הגיד לעמו לתת להם נחלת גויים", אז "ברצונו נתנה להם וברצונו נטלה מהם ונתנה לנו", ובמילא איז "אין מערער בדבר".

אבער אעפ"כ קען דאך אבער זיין אן ענין של מלחמה, ווארום אע"פ אז קיין טענות ע"פ שכל קענען די גויים ניט האבן (כנ"ל), אבער רש"י האט דאך שוין געזאגט פריער (וישלח לג, ד) "הלכה היא בידוע שעשו שונא ליעקב", איז אע"פ אז ע"פ שכל האט ער ניט קיין טענה, ווארום מ'איז דאך געווען דער "וילך אל ארץ מפני יעקב אחיו" (וישלח לו, ז), און וויבאלד אז יעקב איז געווען אין גלות דערפאר קומט אים א"י (ראה פירש"י שם), אעפ"כ גייט עשו מיט די ארבע מאות איש אנטקעגן יעקב, ועד"ז בנוגע צו גויים, אז אע"פ אז זיי האבן ניט קיין טענה ע"פ שכל, אעפ"כ, וויבאלד אז זיי זיינען לסטים, קענען זיי גיין אויף א מלחמה - אויף דערויף זאגט רש"י "אינכם צדיקים למלחמה".

און וויבאלד אז דא שטייט "באו ורשו", ד.ה. אז מ'קען גלייך גיין אין א"י, און כ'דארף ניט האבן קיינע הכנות וכו' - דערפאר איז רש"י ממשיך "אלו לא סלחו מרגלים לא היו צריכין לכלי זיין".

וואס מ'קען דאך זיין דער ענין פון כלי זיין אליין, אן דעם ענין המלחמה, וואס דאס גופא וואס מ'זעט אז מ'איז דא כלי זיין, ווארפט דאס א פחד אויף דעם אויב, ווי געבראכט פריער דעם פסוק "פן בחרב אצא לקראתך", ועד"ז האט מען שוין געלערנט אין פ' בחוקותי (כו, ו) "וחרב לא העבור בארצכם", אפי' חרב של שלום (תענית כב, ב), ד.ה. אז מ'קען זיין די

מציאות פון כלי זיין אפי' ווען מ'דארף ניט האבן קיין ענין של מלחמה
בפועל -

און אויף דערויף זאגט רש"י אז "אלו לא שלחו מרגלים לא היו
צריכים לכלי זיין", נאר ס'וואלט געווען ע"ד ווי בני כיבוש יריחו, וואס
אע"פ אז ס'איז געווען "ההלוץ הולך לפניהם" (יהושע ו, יג), איז דער
כיבוש געווען דורך דעם וואס מ'איז ארומגעגאנגען מיט דעם ארון, און
געבלאזן מיט די שופרות, וואס רורך דעם האט מען איינגענומען ידיחו,
וואס זי איז געווען מנעולה של א"י (ראה במדב"ר פט"ו, יב).

מג. דערפון האט מען א הוראה בנוגע צו דעם מעמד ומצב ההווה:

בשעת מ'זעט אז ס'זיינען דא גויים וואס האבן טענות וכו', דארף
מען וויסן זיין אז דער אמת איז אז "אין מערער בדבר", ווארום אזוי שטייט
אין די תורה הנצחית "ראה נתתי לפניכם את הארץ", און דאס איז אין אן
אופן אז "בעיניכם אתם רואים".

און מ'דארף קומען צום גוי און זאגן אים אז ס'שטייט אין תורה אז
א"י געהערט צו אידן, און דאס שטייט אין חומש, אין "בייבל", וואס אלע
אמונות תפלות שלהם זיינען דאך מיוסד אויף דערויף, סיי בנוגע צו נוצרים,
סיי בנוגע צו מוסלמים, זיינען זיי דאך מודה אין תורה - און אין תורה
שטייט אז א"י געהערט צו אידן. ובפרט בשעת מ'רעדט מיט א גוי וואס זאגט
אז ער איז א מאמין.

משא"כ אבער בשעת מ'זאגט זיי להיפך (ניט דאס וואס ס'שטייט אין
תורה), דעמולט איז אפי' אויב מ'זאגט דאס אויף אידיש, פועל'ט דאס אויך
ניט, ווארום ס'איז ניט דער אמת, נאר מ'דארף זאגן דעם גוי דאס וואס
ס'שטייט אין תורה, וואס דעמולט איז אפי' אויב מ'זאגט דאס אויף אלע
שבעים לשון (ווי ס'שטייט אין די זעלבע סדרה "נאר את התורה" - "בשבעים
לשון" (א, ה ובפירש"י)), איז וויבאלד אז דאס איז א אידישער תוכן, דאס
וואס ס'שטייט אין תורה, פועל'ט דאס אויפן גוי.

ד.ה. אז מ'דארף זאגן דעם גוי אז א"י געהערט צו אידן דערפאר וואס
אזוי שטייט אין תורה, און דערפאר וואס דער אויבערשטער האט דאס געגעבן
צו אברהם אין ברית בין הבתרים, און ניט דערפאר וואס א גוי אין לונדון
האט געזאגט כו"כ, ווארום דעמולט קען מען זאגן אז וואשינגטאן איז
שטארקער פון לונדון, און סעיד איז שטארקער וכו', נאר מ'דארף זאגן דעם
אמת - אז אזוי שטייט אין תורה. וואס דעמולט איז "אין מערער בדבר".

און דערנאך זאגט מען אז "אינכם צריכים למלחמה", אז ס'איז דא א
הבטחה אז ס'וועט ניט זיין קיין ענין של מלחמה. קען דאך אבער דער גוי
טענה'ן: אויב אזוי, איז פארוואס דארפטו האבן כלי נשק וכו', דו זאגסט
דאך אז ס'וועט ניט זיין קיין מלחמה!?

אויף דערויף זאגט מען אים: "אלו לא שלחו מרגלים לא היו צריכים
לכלי זיין"; ער דערציילט אים אז ער איז געבארן געווארן כו"כ דורות נאך
דערויף וואס ס'זיינען געווען די מרגלים, וואס דעמולט איז געווען א
גאנצער בלבול וכו', און ווען ס'וואלט ניט געווען דער ענין המרגלים,
וואלט מען ניט געדארפט האבן קיין כלי זיין,

אבער אזוי ווי מ'האט נאך צוטאן מיט דעם ענין המרגלים, והראי' אז
מ'געפינט זיך נאך אין גלוח, וואס ווען ס'וואלט ניט געווען דער חטא
המרגלים, וואלט מען דאך גלייך אדיינגעגאנגען אין א"י, און ס'וואלט
געווען די גאולה האמיתית והשלימה, אבער אזוי ווי ס'איז געווען דער

- חטא -

חטא המרגלים, וואס צוליב דעם האט מען געדארפט זיין ארבעים שנה אין מדבר, און צווישן זיינען געווען כו"כ ענינים וכו', וואס דערפאר איז נאך דא דער ענין הגלות -

איז וויבאלד אז מ'איז נאך ניט פסור געווארן פון דעם ענין המרגלים, דערפאר דארף מען אנקומען צו כלי נשק און צו צבא, און צו אלע ענינים פון כלכלה וכו'; מ'איז אבער מבטיח אז ס'וועט ניט זיין קיין ענין של מלחמה, ווארום ס'וועט זיין "תפול עליהם אימחה ופחד בגדול זדועך ידמו כאבן" (בשלח טו, טז).

ויה"ר אז ס'זאל זיין דער ענין פון שלימות הארץ, צוזאמען מיט שלימות החורה און שלימות העם, ביז אז מ'וועט קומען צו די גאולה האמיחית והשלימה, למטה מעשרה ספחים.

אח"כ אמר: די וואס דארפן מאכן א ברכה אחרונה וועלן מסתמא מאכן א ברכה אחרונה, און מ'זאל ניט פארגעסן דערמאנען של שבת ושל ר"ח. אחר מנחה התחיל לנגן ניעט ניעט ניקאווא.

*

*

*

האריז"ל, מען ווייס וואס יעדער מצוה טוט אויף - די מצוה טוט אויף אין דער ספירה, זי טוט אויף דעם יחוד, וכיו"ב - דאן איז די עשיית המצוה מיט אן אנדער חיות, און אין אן אופן פון "כל חלב לה" ¹⁰⁴ - באופן נאה ומשובח ויפה¹⁰⁵; און ניט נאר באיכות, נאר ביז אויך אין כמות.

כו. אויף צו מאכן א התחלה אין אן ענין אין תורת האריז"ל - וועט מען לערנען אן ענין אויף דער היינטיקער סדרה גלייך בהתחלתה (נאך דער הקדמה פון "אלה הדברים גו'") - וואס האט א שייכות צום ענין פון שבת חזון, אין וועלכן עס זיינען פאראן ביידע קצוות, כנ"ל: סיי דער ענין הגלות, און סיי דער ענין הגאולה, ביז שלימות הגאולה - מען באווייזט דעם בית המקדש.

ווארום אויך אין דער גאולה העתידה וועט זיין א סדר, ווי דער רמב"ם רעכנט אויס¹⁰⁶, אז פריער וועט זיין "יעמוד מלך מבית דוד הוגה בתורה ועוסק במצות כדוד אביו כפי תורה שבכתב ושבעל פה", און דערנאך "ויכוף כל ישראל לילך בה כו'", און דערנאך "וילחום מלחמות ה' כו'".

- דאע"פ אז דאס וועט זיך אלץ אפטאן אין אן אופן פון "מיד הן נגאלין", דאך, וועלן די פרטי הענינים זיין לויט א סדר - אין דעם סדר ווי דער רמב"ם רעכנט זיי אויס (ווארום סדר אין רמב"ם איז אויך בדיוק): פריער וועט ער אויפטאן מיט זיך ("הוגה בתורה ועוסק במצות") און ערשט דערנאך "ויכוף כל ישראל כו'" - "קשוט עצמך ואח"כ קשוט אחרים"¹⁰⁷: און דערנאך וועט ער דורכנעמען חלקו בעולם - "וילחום מלחמות ה'". ונצח כל האומות שסביביו" (ווי עס שטייט אין די דפוסים וואס דער צענזאר האט ניט אנגעריירט) -

און ערשט דערנאך קומט "בנה מקדש במקומו וקבץ נדחי ישראל" - שלימות הגאולה. און דא זאגט מען, אז שבת חזון ווייזט מען דעם בית המקדש השלישי - אז מ'האט (אין די תשעה ימים) מעין פון די שלימות הגאולה.

כז. אויפן פסוק¹⁰⁸ "אחד עשר יום מחורב דרך הר שעיר עד קדש ברנע" - שטעלט זיך דער אריז"ל (אין לקוטי תורה,

- ס' הליקוטים -

104) ויקרא ג, טו. 105) רמב"ם סוף הל' איסורי מזבח. שו"ע יו"ד סו"ס רמ"ח. 106) הל' מלכים פי"א ה"ד. 107) סנהדרין יח, א. וש"נ. 108) פרשתנו א, ב.

- ש"פ דברים, שבת חזון -

כח

ס' הליקוטים ועוד) אויף דעם וואס שטייט "אחד עשר יום".

ער טייטשט ניט אויס די שאלה, אבער דער פלא שבזה איז מובן מאליו - ווי קומט דא א מספר פון "אחד עשר", בשעת אין קדושה זיינען אלע ענינים אין א מספר פון עשרה דוקא: עשרת הדברות, און (דאס קומט אראפ אין) עשרה מאמרות, כמחז"ל¹⁰⁹ עה"פ¹¹⁰ "עשרה עשרה הכף בשקל הקודש". ביז אז אין עולם האצילות (וואס דארט איז ניט שיין קיין ענין של היפך כו') זאגט מען "עשר ולא אחד עשר"¹¹¹ -

און איז מפרש, אז דא רעדט זיך וועגן דעם עולם וואו ס'איז געווען "חורב" - בונה עולמות ומחריב¹¹². און דאס איז דער מספר י"א: די שבירה איז געווען אין די ז' מדות, און דערנאך זיינען פאראן די ד' מוחין (וואס אין זיי איז ניט געווען קיין שבירה ח"ו, נאר בלויז א נפילה), וואס צוזאמען איז - אחד עשר.

אויף דעם זאגט דער פסוק, אז פון די י"א יום מחורב ווערט "דרך הר' שעיר": "דרך" גייט אויף "נוקבא" דקליפה (ווי די גמרא זאגט אין קידושי¹¹³ אז "דרך" איז לשון נקבה), און "הר' שעיר" - עשו - איז דכורא דקליפה, זון דקליפה, וואס דאס איז וואס פון דער שבירה זיינען אראפגעפאלן די ניצוצות קדושה אין קליפה.

אבער די כוונה אין דעם איז, אז עס זאל ווערן - "עד קדש ברנע": אז אט די ניצוצות קדושה וועלכע זיינען געווען "נע ונד" כל ימי הגלות, זאלן עולה זיין לקדושה ע"י די עבודה פון אידן.

כח. ס'איז ידוע דער בריוו פון רבי'ן נ"ע¹¹⁴, אז בשעת עס קען דערפון ארויסקומען אן ענין פון יראת שמים, קען מען זאגן פירושים כו', אפילו אין ערטער וואו מען דארף זיך ניט שפארן צו זאגן דיוקים ופירושים.

ועד"ז בעניננו - יש להוסיף: ס'איז דא דער דיוק אין פסוק - "אחד עשר יום מחורב", וואס דער ענין פון "יום" איז (ווי גערעדט פריער) - "וגם רשע ליום רעה",

- אז -

109) זח"ג יא, ב. 110) נשא ז, פו. 111) ספר יצירה פ"א. פרד"ס שער א' וב'. 212) ראה ב"ר פ"ג, ז. ועוד. 113) ב, ב. 114) נדפס באגרות קודש כ"ק אדמו"ר מוהרש"ב נ"ע ע' תשכ. "התמים" ע' 294. ועוד.

- ש"פ דברים, שבת חזון - כט

אז מ'מאכט פון דעם רע. "יום ואור". ועד"ז אין דעם פסוק, אז מען מאכט פון די ניצוצות שנפלו לקליפה (דרך הר שעיר) אן ענין פון יום ואור, דורך דעם וואס מ'איז זיי מעלה לקדושה (עד קדש ברנע).

און דער ענין שטייט גלייך בהתחלת הפסוק - ניט לעבן די ווערטער "עד קדש ברנע" וואו עס רעדט זיך וועגן דער עלי' לקדושה, נאר גלייך אין דעם ענין פון "אחד עשר". מחורב". ווייל די גאנצע כוונה פון דער ירידה ונפילת הניצוצות, איז מלכתחילה כדי עס זאל זיין דער יום ואור.

און אין דעם גופא איז דער פסוק מדייק "יום" (ל' יחיד) - ניט "ימים". ווייל ס'איז ניט דער פשט אז דער ענין פון יום ואור טוט זיך אויף דוקא נאך דעם ווי מ'קלייבט צוזאמען אלע ניצוצות פון אלע י"א יום, נאר כל פרט ופרט - יעדער יום בפ"ע - בשעת מ'איז מברר ווערט פון אים גלייך אן ענין של יום ואור.

און דאס איז די שייכות פון ענין הנ"ל צו די צוויי ענינים שבשבת חזון - גלות וגאולה (אז גלייך אין דעם גלות האט מען שוין די גאולה): די צוויי ענינים אין פסוק - "אחד עשר גו" מחורב דרך הר שעיר" און "עד קדש ברנע" - זיינען בדוגמא גלות וגאולה, און גלייך בא דעם ענין הגלות זאגט מען אז די כוונה בזה (מלכתחילה) איז דער ענין היום והגאולה.

כט. עס דארף דאך זיין ניט נאר "ציון במשפט תפדה" - תורה, נאר אויך "ושבי" בצדקה" - ענין המצות, מעשה בפועל.

איז דער ענין הנ"ל אין תורת האריז"ל (ווי מען דארף ברעכן קליפה און מעלה זיין די ניצוצות לקדושה) געפינט מען אויך אין הנהגת האריז"ל; און סיי אין "משפט" - אין לימוד התורה, און סיי אין "צדקה":

עס ווערט געבראכט אין כתבי האריז"ל¹⁵¹, אז ער האט געלערנט מיט אזא גרויסער יגיעה ביז אז עס פלעגט פון אים רינען שווייס ("ומזיע זיעה גדולה"), האט אים דער רח"ו געפרעגט פארוואס לערנט ער מיט אזא גרויסער יגיעה? האט אים דער אריז"ל געענפערט, אז כדי אז דורך זיין לימוד התורה זאל זיין דער "לשבר הקליפה" מוז מען

- לערנען -

(115) שער המצות פ' ואתחנן. ל"ח שם (בטעהמ"צ).

הנחת הת' בלתי מוגה